Valtiokonttori
Talous ja henkilöstö

Lausunto 1 (2)

18.10.2016 VK/165/00.00.02/2016

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 165/2016 vp) eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan hallinto ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Valtiokonttorilta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 165/2016 vp) eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta.

Valtiokonttori kannattaa esitystä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Esityksen tavoitteet ja sen mahdollistamat muutokset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion talousarviosta annettua lakia siten, että Valtiokonttori määräisi ne valtion virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen maksuliike-, kirjanpito- ja sen yhteydessä järjestettävät muut seuranta- ja tilinpäätöstehtävät sekä palkanlaskenta- ja matkakustannusten korvausten tarkastustehtävät, jotka hoidetaan keskitetysti. Keskitettyjen tehtävien hoitamisesta vastaisi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus.

Valtiokonttori kannattaa esityksen tavoitetta valtion taloushallinnon järjestämisestä mahdollisimman laadukkaasti ja tuottavasti. Esityksen mukainen valtion taloushallintotehtävien lakisääteinen keskittäminen ja tähän liittyvä Valtiokonttorin ohjaustoimivalta vahvistavat taloushallintotehtävien järjestämisen yhtenäistä ohjausta. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen rooli on nykyisessä sopimusperusteisessa toimintatavassa eräiltä osin jäänyt tavoiteltua vähäisemmäksi. Esityksen mukaisella Valtiokonttorin ohjaustoimivallalla voidaan edistää tehtävien tuottamista keskitetysti palvelukeskuksessa. Toiminnan tehostamiselle ja yhtenäistämiselle luo osaltaan edellytykset valtion yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon toimintamalli ja tietojärjestelmä (Kieku-ratkaisu), jonka käyttöönotot on kuluvan kuukauden alussa saatu päätökseen.

Taloushallintotehtävien edelleen kokoaminen palvelukeskukseen mahdollistaisi tuottavuuden edistämisen muun muassa hyödyntämällä automaation mahdollisuudet taloushallintotehtävien järjestämisessä. Esitys selkeyttää taloushallintotehtävien vastuita sekä mahdollistaa sisäisen valvonnan roolien selkeyttämisen.

Uudistuksen valmistelu ja siihen liittyvien muutosten hallinta

Valtiovarainministeriö asetti hankkeen (VM/138/00/2015) valmistelemaan hallitusohjelman toimenpidettä eräiden taloushallintotehtävien keskittämiseksi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen. Hankkeen työskentelyyn on osallistunut Valtiokonttorin, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen sekä virastojen, laitosten ja ministeriöiden edustajia.

Valtiokonttorin ehdotuksista talous- ja henkilöstöhallinnon yksityiskohtaisiksi vastuunjakomääräyksiksi järjestettiin keväällä 2016 kaikki hallinnonalat kattava lausuntokierros. Lausumissa nostetut näkökohdat on otettu monin osin huomioon Valtiokonttorin määräysten jatkovalmistelussa. Lausumien johdosta Valtiokonttori on sisällyttänyt vastuunjakoa koskeviin määräysehdotuksiin siirtymäajan eräiden palvelukeskukseen keskitettävien tehtävien osalta. Määräysten siirtymäajat mahdollistavat osaltaan muutoksen hallitun toteuttamisen.

Lakiehdotuksen mukaan Valtiokonttori voisi taloushallintotehtävän tarkoituksenmukaisen hoitamisen niin vaatiessa antaa kirjanpitoyksikölle tai rahastolle erityisestä syystä luvan hoitaa Palkeiden vastuulle määrätty tehtävä itse. Valtiokonttori katsoo, että edellä mainittu poikkeuslupamahdollisuus mahdollistaisi vastuunjaon joustavuuden poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa vastuunjakoa ei voitaisi toteuttaa yhteisen vastuunjaon mukaisesti.

Esitettävässä uudistuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että sisäisen valvonnan vastuut virastojen ja laitosten sekä palvelukeskuksen välillä ovat selkeät ja että tarvittavat sisäisen valvonnan kontrollit ovat olemassa. Valtiokonttori on lokakuussa 2016 pyytänyt kaikilta hallinnonaloilta lausunnon talous- ja henkilöstöhallinnon vastuunjakoa koskevista määräysehdotuksistaan. Lausuntopyynnössä on pyydetty lausujia kiinnittämään erityistä huomiota vastuunjaon selkeyteen. Valtiokonttori tulee ottamaan lausunnot huomioon määräysten jatkovalmistelussa.

Valtiokonttori pitää uudistuksen hallitun toteuttamisen kannalta tärkeänä, että lakiesitykseen liittyvät valmistelutoimet voidaan aloittaa hyvissä ajoin ennen lain voimaantuloa.

Toimialajohtaja Mikko Kangaspunta

Apulaisjohtaja Maileena Tervapuro